

UJEDINJENE NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata 2015., odnosno 2017. godine.

IZJAVA

TUŽILAC

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

Arusha, Hag, 12. juni 2023.

Obraćanje g. Sergeja Brammertza, tužioca Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove, Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih nacija, 12. juni 2023.

Gospođo predsjednice, ekscelencije,

Hvala vam što ste mi pružili ovu priliku da vam se ponovo obratim u vezi s aktivnostima i postignutim rezultatima Tužilaštva.

Moj pismeni izvještaj sadrži informacije za period do 15. maja, a ja bih želio da u današnjem obraćanju istaknem nekoliko važnih događaja iz proteklih sedmica.

Gospođo predsjednice, ekscelencije,

Prije svega, htio bih izraziti zadovoljstvo što je Fulgence Kayishema najtraženiji bjegunac od Mehanizma iz Ruande, uhapšen 23. maja u Paarlui, u Južnoj Africi.

Podsjećam da sam o potrazi za Kayishemom, kao i o izazovima s kojima smo se suočavali kako bismo obezbijedili potrebnu saradnju, već izvještavao u nekoliko svojih obraćanja proteklih godina.

Kao što sam ranije već objasnio, Kayishema je optužen za ubistva više od 2.000 nedužnih žena, muškaraca, djece i starijih osoba u crkvi u Nyangeu u Ruandi, 16. aprila 1994. godine.

Optužen je da je pokušao da zapali crkvu u kojoj su bile izbjeglice. Kada u tome nije uspio, organizovao je da se buldožerom sruši krov crkve, i na taj način je pobio one koji su još bili živi.

Hapšenje Kayisheme je ključni momenat u globalnim naporima da se kazne počiniooci genocida.

Ovakvi rezultati jačaju vjeru u međunarodnu pravdu. Porodice 2.000 žrtava će sada vidjeti kako Kayishema odgovara za zločine za koje je optužen. Sada može da počne proces zadovoljenja pravde za zlo koje im je nanijeto prije trideset godina.

Vi u ovom Savjetu, kao i Ujedinjene nacije, pokazali ste još jednom snagu svoje rješenosti da se obezbijedi suzbijanje i kažnjavanje genocida, te da je ostvarivanje pravde za zvjerske zločine pitanje od međunarodnog interesa.

Ovo hapšenje također pokazuje šta se može postići saradnjom između međunarodnih i domaćih organa gonjenja.

Istragu je predvodilo Tužilaštvo, ali mnoge zemlje članice, prije svih Južna Afrika, imale su ključnu ulogu u privođenju Kayisheme pravdi.

Uloga Južne Afrike je najočiglednija.

Tokom protekle godine, Tužilaštvo je imalo punu i bezrezervnu podršku vlasti Južne Afrike, koje su osnovale operativnu grupu koja nam je pomagala u istrazi. Naša neposredna operativna saradnja bila je od ključnog značaja za uspjeh, naročito na dan hapšenja.

Eswatini takođe zaslužuje priznanje. Njihove vlasti su, na naš zahtjev, brzo osnovale operativnu grupu i intenzivno sarađivale s našim timom za potragu za bjeguncima. Njihova posvećenost i saradnja bile su izuzetne.

Mozambik je takođe bio značajan partner. Zahvalan sam javnom tužiocu što je primila moj tim i obećala punu saradnju svog tužilaštva.

I vlasti Ruande su, kao i uvijek, dale ogroman doprinos našem uspjehu. Glavni tužilac, generalni inspektor policije i mnogi drugi podržali su naš rad u Ruandi i obezbijedili da dobijemo dokaze od vitalnog značaja.

Tužilaštvo bi htjelo da izrazi najdublju zahvalnost ovim državama i drugima koji su sarađivali s nama u istrazi. Izazovi su bili ogromni, i samo zahvaljujući toj bliskoj saradnji je Kayishema konačno pronađen i uhapšen.

Ostala su samo još tri bjegunca. Tužilaštvo intenzivno radi na tome da ih pronađe i da uspješno ispuni svoj mandat.

Gospođo predsjednice, ekscelencije,

Sedam dana nakon hapšenja Kayisheme, Žalbeno vijeće Mehanizma izreklo je svoju presudu u posljednjem predmetu MKSJ, Stanišić i Simatović.

Tužilaštvo je zadovoljno što je Žalbeno vijeće prihvatilo ključne aspekte naše žalbe.

Sudije su se složile s nama da su obojica optuženih krivično odgovorni kao učesnici u udruženom zločinačkom poduhvatu za veći broj zločina u Bosni i Hercegovini.

Kao šef i viši zamjenik u Službi državne bezbjednosti Srbije pod Slobodanom Miloševićem, Stanišić i Simatović dijelili su namjeru s drugim vođama u Srbiji, kao i Srba u Hrvatskoj i bosanskih Srba, da se

veliki dijelovi Hrvatske i Bosne i Hercegovine etnički očiste od nesrpskog stanovništva. Oni su, nadalje, doprinijeli provođenju udruženog zločinačkog poduhvata na važne načine, naročito tako što su podržavali zloglasne paravojne grupe.

Žalbeno vijeće je obojici povećalo kazne na 15 godina zatvora.

Ova presuda je odgovarajuće završno poglavlje u radu MKSJ. Za trideset godina rada uspješno smo krivično gonili visoke političke, vojne i policijske rukovodioce svih strana u sukobima. Pokazali smo da je pozivanje na odgovornost za najozbiljnije međunarodne zločine moguće, a istovremeno smo kao naslijeđe ostavili istorijske spise o tim događajima.

Gospođo predsjednice, ekscelencije,

Želio bih da pomenem i odluku koju je prošle sedmice donijelo Pretresno vijeće u predmetu Kabuga.

Ta odluka još nije konačna i na nju će najvjerovatnije biti podnijeta žalba.

U ovom trenutku mogu da kažem da Tužilaštvo smatra da suđenje Kabugi može i treba da se završi na način koji je u skladu s pravima optuženog.

Gospođo predsjednice, ekscelencije,

Hapšenje Fulgencea Kayisheme i okončanje predmeta Stanišić i Simatović značajni su koraci koji Mehanizam dovode bliže završetku njegovih sudskih aktivnosti.

Pod vođstvom predsjednice, Mehanizam aktivno planira svoju budućnost tako da bude istinska rezidualna institucija. Tužilaštvo u potpunosti učestvuje u ovom procesu, daje svoj doprinos i pruža podršku.

Smatram da Mehanizam mora da bude i da će uskoro i biti manja institucija nego što je to danas. To će značiti strogo usredsređivanje resursa na osnovne funkcije.

Istovremeno, važno je da se prepozna da Tužilaštvo i sudije Mehanizma imaju još mnogo važnog posla.

Što se tiče Tužilaštva, mi ćemo se naročito usredsrediti na svoj mandat, u skladu s članom 28(3), da pomognemo nacionalnim pravosuđima da i dalje vode postupak pozivanja na odgovornost za međunarodne zločine počinjene u Ruandi i bivšoj Jugoslaviji.

Ovaj mandat predstavlja ostvarenje strategija okončanja rada MKSR-a i MKSJ-a, kojima je predviđeno da će nacionalni sudovi, čak i kada se završe suđenja u Arushi i Haagu, preuzeti odgovornost za daljnje ostvarivanje pravde.

Kako je detaljno navedeno u mom pismenom izvještaju, neupitno je da se na nacionalnom nivou još uvijek treba postići mnogo više pravde.

U Ruandi ima više od 1.000 bjegunaca koje treba krivično goniti. Tužilaštvo već aktivno radi na prosljeđivanju dokaza i spisa predmeta Državnom tužilaštvu.

U bivšoj Jugoslaviji, nacionalni tužioci još uvijek procesuirati nekoliko hiljada predmeta. Uz dostavljanje dokaza i pružanje pravne podrške, Tužilaštvo intenzivno radi na rješavanju izazova na području regionalne pravosudne saradnje, koja je i dalje problematična.

Pored toga, zemlje u cijelom svijetu svake godine na svojim teritorijama identifikuju osobe za koje se sumnja da su počinile zločine u Ruandi ili u bivšoj Jugoslaviji, i te osobe zatim treba izručiti ili krivično goniti.

Tužilaštvo ima ključnu ulogu u pružanju podrške ovom trajnom procesu pozivanja na odgovornost. Tokom proteklih nekoliko godina, primili smo više zahtjeva za pomoć nego ikada prije. To je pozitivan znak jer se pravda najbolje ostvaruje na lokalnom nivou.

Istražitelji i tužioci u mnogim zemljama obraćaju se Tužilaštvu za pomoć u pribavljanju dokaza, pripremi istražnih strategija, pisanju optužnica i dokazivanju svojih teza na sudu. Ova vitalna pomoć, koja pomaže u postizanju boljih rezultata, ne može se dobiti nigdje drugdje.

Imam puno povjerenje da ćemo i dalje uživati podršku Savjeta bezbjednosti u izvršavanju ovog vitalnog mandata, putem kojeg i same države članice preuzimaju vođstvo u osiguranju pravde u budućnosti i promovisanju mira.

Gospođo predsjednice, ekselencije,

U zaključku, tokom nekoliko posljednjih sedmica Mehanizam je postigao važne rezultate koji ga dovode bliže okončanju njegovih završnih ad hoc sudskih aktivnosti.

Nakon više od dvadeset godina, Fulgence Kayishema više nije bjegunac i sada će biti izveden pred sud.

Drugostepenom presudom u predmetu Stanišić i Simatović privodi se kraju važan posao u Haagu koji je MKSJ započeo prije trideset godina.

Što se tiče i Ruande i bivše Jugoslavije, proces međunarodne pravde nije bio savršen. Bilo je potrebno mnogo vremena i puno toga može da se nauči iz konstruktivnih kritika. Ipak, ostvareni su rezultati iznad očekivanja, i predstavljaju značajan uspjeh Ujedinjenih nacija.

I dalje treba da se ostvari više pravde, a države članice su opredijeljene da sada preuzmu vođstvo u ovom poslu. Tužilaštvo će se vrlo skoro u potpunosti usredsrediti na svoje preostale rezidualne funkcije, od kojih je najvažnija pomoć državama članicama da nastave proces pozivanja na odgovornost.

Na kraju, poricanje genocida i veličanje ratnih zločinaca i dalje su veliki problem. Međunarodna zajednica je odlučna da ratne zločince izvede pred sud. Isto tako treba da bude opredijeljena za promovisanje istine nakon što ta suđenja budu završena.

Tužilaštvo je zahvalno na trajnoj podršci koju mu u svim njegovim nastojanjima pruža Savjet bezbjednosti.

Hvala Vam na pažnji.

Za više informacija, molimo kontaktirajte Službu za odnose s javnošću

Arusha tel: +255 (0)27 256 5376

Haag tel: +31 (0)70 512 5691

Email: mict-press@un.org

Pratite nas na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

www.irmct.org